

ТИЖНЕВИК - REVUE HEBDOMADAIRE - UKRAÏNIENNE - TRIDEN

Число 23 (280) рік вид. VII. 7 червня 1931 . Ціна 2 фр. (Prix 2 fr)

Париж, неділя, 7-го червня 1931 р.

Харківський уряд наділяє землею на Україні переселенців з Сибіру.

Таку звістку наводимо ми за «Известиями» сьогодні у відділі преси. Німецька кореспондентка в наївнсмю захопленню тим, що їй захотіли показати, подає ідилічні малюнки життя чужинців на Україні. А редакція совітського сфіціозу на радощах, що має таке прихильне й «безсторонне» свідчення європейця, та ще й з самого Берліна, життя вражіння ті друкує до загального відома. Можна бути вдячним і редакції совітського сфіціоза і німецькій прихильниці совітів: мимоволі тією маленькою кореспонденцією вони одхиляють край червоної завіси і наочно показують усім, що витворяють з нещасною країною московські режисери по-за лаштунками, які мають уявляти собою про око людське «самостійну» українську совітську республіку.

Коли ми на підставі фактів дсводимо, що сучасна Україна в московських лабетах — це не самстійна держава, а підбита збройною силою і поневолена країна, яку псвернуто в безправну московську колонію, совітські газети обурюються: вигадки, брехня жовтоблакитників, білогвардейців, контр-революціонерів. А тим часом шило з мішка вилазить і сама ж совітська преса подає факти, що не тільки стверджують нашу думку, але ще її погиблюють і загсстроють.

Україна сьогодні не тільки московська колонія, яку визискує страшний спрут централізму, вона уявляє собою для її сучасного гос-

подаря територію, де ніби земля лежить облогами, де нема тубільного населення. В країні аграрного перенаселення і по сей день комуністичні експериментатори знаходять місце для колонізації!

Політика совітів в цьому напрямку давно відома, і провадиться вона систематично. Щоб зміцнити свій стан посідання, щоб щільніше прив'язати Україну до Москви, не дати її людності в слушний час і ворухнутися, зв'язавши їй заздалегідь руки по-за спиною, окупанти з надзвичайною послідовністю і напруженістю творять серед суцільного українського моря чужерідні острівці. Серед вороже настроєного населення будують вони блокади, залага яких складається з певних і прихильних до Москви людей здебільшого з меншин, на які можна буде покластися в критичну хвилину. Доволі пригадати тільки жидівську колонізацію: жидам щедро роздавалася і роздається українська земля. А тепер і того не вистачає видко, бо от, як бачимо, аж з Сибіру спроваджують нових колоністів — росіян та киргизів.

Озивається тут стара московська політика, яка, намагаючися поневолити Україну та одрізати її від Чорного моря, спроваджувала у наш край ще й у 18-му віці чужоземних колоністів. Взнявши за зразок Ново-Сербію та Слов'яносербію з часів Єлизавети та німецькі колонії, що ними рясно засіяла наш степ Катерина, тепер намагаються сучасні московські самодержці витворити на Україні нову Палестину чи нову Киргизію.

З однією метою робилося те за імператорів всеросійських і робиться нині за червоних диктаторів. З однією метою робилося, і твердо віримо, з тим самим skutком: як тоді не пощастило зламати живої сили нашого народу, так не пощастить з тим і тепер.

П'ятиліття смерти Головного Отамана С. Петлюри в Парижі.

Обходини дня смерти Головного Отамана С. Петлюри сього року в Парижі з огляду на п'ятиліття були особливо урочистими. Улаштувала їх Бібліотека ім. С. Петлюри.

Вшанування пам'яті покійного розпочалося ще в неділю 24-го травня. Того дня в Українській Православній Церкві по службі Божій одправлено було урочисту панахиду. До церкви було принесено бойовий прапор 3-ої Стрілецької Залізної дивізії, значок командира дивізії, що одбув усі походи та прапор Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції. Під час панахиди прапори стояли разом з почесною вартою серед церкви. На панахиді численно була присутня наша паризька колонія на чолі з її видатнішими представниками.

Панахида на могилі С. Петлюри. 25. V. 1931 р.

В самий день смерті, в понеділок 25-го травня, згідно з традицією, що вже виробилася, о 8 год. зранку найближчі співробітники поклали на могилу Головного Отамана китицю з жовто-блакитних квітів. Всю плиту, як і завжди, вкривав прекрасний хрест з білих квітів од родини С. Петлюри.

Того-ж дня на могилі Головного Отамана на кладовищі Монпарнас о 12. 30 дня було відслужено урочисту панахиду. Служив митрополит Григорій Чатаджинський. Хор співав під орудою п. А. Чехівського. На могилу до тих квітів, що їх було покладено вже зранку — білий хрест од родини та жовто-блакитна гілка від ближчих співробітників — перед самою панахидою покладено було розкішні вінки з живих квітів — один од Головного Отамана А. Лівницького та другий від уряду і армії УНР. Військове Т-во завітало могилу гірляндюю, сплетеною з гілок зелених, що їх спеціально привезено з тополі пам'яті Головного Отамана на хуторі Військового Т-ва. Були так само покладені квіти дружиною одного з наших земляків з Кресо.

На панахиді були присутні п. В. К. Прокопович, Генеральна Рада Союзу на чолі з п. Шумицьким і учасники 8-го з'їзду Союзу в цілому, Голова Т-ва б. Воєнків Армії УНР у Франції ген. О. Удовиченко, дитяча школа, а також до 200 душ місцевих і навіть здалека приїзжих українців. Почесну варту коло могили під час панахиди несли: делегація Т-ва Воєнків Армії УНР з босвим прапором 3-ої Залізної дивізії, значком командира 3-ої Залізної дивізії та прапором Т-ва б. Воєнків Армії УНР у Франції. Крім того навколо могили стала почесна варта Відділу Українських Скаутів, що після панахиди на могилі перевів присягу молодих пластунів. Чудова погода, урочиста служба, прекрасний спів хору як найкраще сприяли тому, що ціла церемонія пройшла урочисто і полишила глибоке враження в душах всіх присутніх.

Прапори військові і почесна варта пластунів над могилою.

(Фотографія «Офірор»).

Після скінчення панахиди і присяги скаутів Рада Бібліотеки в імені всіх присутніх вислала телеграму Пані Отамановій О. Петлюровій такого змісту:

«Схилиючися над могилою Головного Отамана, всі присутні прохають прийняти вирази глибокого співчуття і пошани. Рада Бібліотеки».

В той же день о 16 год. дня в салі «Maison de Mutualité» відбулася урочиста академія пам'яті С. Петлюри, також улаштована Бібліотекою ім. Головного Отамана С. Петлюри. Головувала на цій урочистості Рада Бібліотеки на чолі з В.К.Прокоповичем, що виголосив українською мовою коротке слово:

«Сумною датою ввійшов день 25 травня, день мученицької смерті Симона Петлюри в українській національній календарь, — почав В. Прокопович.

«В цей день перед світлою пам'яттю національного героя схилиється в пошані все, що єсть на світі українського.

«Там, на Вкраїні, в неволі, в тяжкій ярмі, де все мовчить, шанують її, оту пам'ять, в секретку, в тасниці, в глибині душі, в мовчанні...»

«Приєднаємося і ми до того мовчання, яке говорить більше за слова. І, схиливши низько чоло перед святою могилою тут за них там, на Вкраїні сущих, і за себе, зіллємося з ними серцями в однім почутті, в скупченні духовнім, в повнім суму й пошани мовчанні...»

Всі присутні встають і хвилиною мовчання одяють пошану покійному Отаманові.

«Та день той нагадає нам не лише про смерть Симона Петлюри, але й про життя його, про діло його.

«Життя бо і смерть в парі ходять, вони тісно пов'язані між собою. І лише смерть, що закінчує життя, кладе останню печать на образ чоловіка такий, яким він жив і вмер, яким переходить у вічність. Тільки

Присяга пластунів над могилою С. Петлюри.

(Фотографія «Офінор»).

вона вивершує той образ, викінчує його в суцільний твір. Тільки вона, забіраючи від нас фізичну постать, що її знали сучасники, що її — одні ненавиділи й боялися, другі — шанували, любили й поклонялися, залишає величній образ духовний, що переходить в потомні покоління.

«В містерії християнства за тяжким смутком страстних днів іде ясна радість великодня: без смерті нема воскресення.

«І через смерть тих, хто життя своє за отчизну віддав і віддасть, воскресне Україна».

Вияснивши значіння цього дня, що має в майбутньому стати не тільки днем жалоби, а й днем пошани привселюдної національному героєві, днем науки, як служити треба отчизні, промовець продовжує:

«Як служити отчизні, як жити і вмерти для неї, — вчить нас Симон Петлюра, вчить своїм життям, своєю смертю, ділом своїм, своїм словом, що стало ділом.

«Щоб «недовершене довершити», — повинні ми взяти до серця заповіт його» перейнятися ним, виконати його.

«Його заповіт — то слова його, з якими звернувся він у день національного свята 22 січня 1926 року, незадовго до своєї смерті передчасної, до всіх нас, на Україні й не на Україні суших.

«Вислухаймо-ж їх уважно й побожно. Прийемо їх так, як приймуть в ясний день перемоги на визволеній Україні, в днедавній столиці нашій, великокнязівському Києві перед святою Софією вишиковані під бойовими прапорами УНР залізі лави нашого війська на команду:

Лунає команда: «Струнко! Панове старшини!»

Всі встають і стоючи вислуховують останній наказ Отамана-його заповіт.

Після зачитання «Заповіту С. Петлюри», який всі присутні слухають стоючи, голова зборів проголошує: «Симоніві Петлюрі і всім, хто життя своє за отчизну віддав — вічна пам'ять». Залю заповнюють урочисті й жалібні

звукі «Вічної Пам'яті», яку виконав хор.

Далі виголосив промову по французьки до чужинців п. М. Шумицький. Після промови М. Шумицького хор під орудою п. А. Чехівського проспівав — гімн «Ще не вмерла Україна». По закінченню цієї офіційної, так мовити, частини відбувся невеликий, але дуже гарно виконаний концерт: п. В. Смець за акомпаніментом бандури проспівав думу про Морозенка, п. В. Бойченко зіграв на піаніно жалібний марш Шопена, а хор закінчив співом «Журавлів».

Досить велика зала, де відбулася академія, була повна народу. По приблизному підрахунку було не менш 250 душ.

Серед присутніх були представники кавказьких народів: п. Чхенкелі (Грузія), п. Тоичибаші (Азербейджан), п. Наміток (Північний Кавказ) і п. Чокаєв (Туркестан); рівно ж і наші приятелі французи та румуни.

Як і на могилі, варту коло портрета Головного Отамана на естраді несли делегація Т-ва б. Вояків Армії УНР з прапорами і Відділ Сьаутів. Так само, як і на могилі вранішня від академії, лишилося глибоке. Присутні підходили дякувати організаторам її.

Крім панахиди на могилі і академії Рада Бібліотеки С. Петлюри в цей день зразу ж по академії відкрила в Бібліотеці виставку взагалі всіх документів та матеріалів, що відносяться до особи Головного Отамана С. Петлюри. Ця виставка була продовжена до кінця місяця травня, щоб таким чином дати можливість переглянути її всім бажаючим. В першу чергу оглянули виставку приїзді з провінції учасники з'їзду Союзу, а також і самотні громадяне, що на цю урочистість попри їздили навіть з віддалених міст.

Треба шире подякувати Раді Бібліотеки С. Петлюри, що завдяки її енергії урочистості на пошану її безсмертного патрона в п'ятиріччя його трагічної смерті пройшли для громадянства глибоко святково.

I. Z.

Виставка в Бібліотеці ім. С. Петлюри.

З нагоди 5-ої річниці смерті бл. п. С. Петлюри в Бібліотеці була влаштована вистава різних документів, фотографій, малюнків та пам'яток як зв'язаних з життям С. Петлюри та з епохою визвольної боротьби, так і з життям еміграції. З огляду на мале помешкання не все, що має Бібліотека й Музей, могло бути показано. Виставка була лише в читальні. Газети було прибрано і читальня цілий тиждень не функціонувала.

Перед портретом Головного Отамана поставлено на списах три прапори: бойовий 3-ої дивізії, значок командира дивізії та прапор Т-ва б. вояків армії УНР у Франції. Там же на століку під стіною покладено шаблю з Груни Головного Отамана. Поруч, на стіні фотографії похорону С. Петлюри, а на столі під ними стрічки від вінків, що були за п'ять років покладені на його могилу. Насупроти стіна зайнята портретами та фотографіями Головного Отамана. На третій стіні рівнож фотографії з минулої визвольної війни. В окремі шафі за шклом виставлені автографи покійного Отамана: накази по армії, листи в справах, приватні записки, оригінали де-яких статей.

На столах розложено де-які документи й пам'ятки: тут і стенограма процесу Шварцбарда, і журнал «Тризуб» з статтями С. Петлюри, статті й книги, ним написані, журнал «Украинская Жизнь», в якій писав покійний Гол. Отаман. На столах покладено також 8 альбомів з фотографіями з життя еміграції, а на одному лист, де розписувалися всі відвідувачі, й підписні листи для збору пожертв на Б-ку. Всі ці фотографії й малюнки перевиті стрічками національних кольорів. В Музеї у вітринах покладено: револьвер Гол. Отамана, пасмо його волосся, certificat de domicile з rue Thénard та інші речі. На стіні приміщено виготовлений п. М. Шумицьким

Початкова школа ім. С. Петлюри в Українській станції в Каліші.

план кімнати, в якій мешкав С. Петлюри, з точним зазначенням розпологу меблів.

Серед образів, зв'язаних з життям і смертю покійного Отамана, бачимо і новий: олійними фарбами мальований вигляд алеї Рафе, де знаходиться могила С. Петлюри, праця Л. Перфецького. За перші чотири дні відкриття Б-ки виставку відвідало 78 осіб. Влаштування виставки перевів ген. О. Удовиченко, якому Рада Б-ки приносить свою глибоку подяку.

I. R.

8-ий З'їзд Союзу Українських Емігрантських Організацій у Франції.

23-24 травня у Парижі відбувся 8-ий з'їзд Союзу Українських Емігрантських Організацій у Франції. На з'їзді були репрезентовані делегатами Громади Паризька, Ліонська, Оден-ле-Тішська, Шалетська, Сен-Дені, Шуазі-ле-Руа і Бійянкур; решта Громад з-за скрутних матеріальних обставин представників не прислали, а передоручили свої голоси членам Генеральної Ради та окремим громадянам. Всього на з'їзді було 34 голоси.

З'їзд було відкрито промовою Голови Генеральної Ради п. М. Шумицького, після чого мандатна комісія перевірила уповноваження всіх делегатів. Президію з'їзду обрано було в складі п. Пашина, голови (Шалет), Тарана (Ліон) — заступника та п. Посипишина (Париж) — секретаря. По прочитанню привітань від осіб та організацій, з'їзд доручас відповісти на них Генеральній Раді і приступас до обміркування свого порядку денного.

До складу Союзу приймаються нові організації — Діжонська, Шуазі-ле-Руа, Сен-Дені і Бійянкур і виключається з Союзу Гурток в Саранколені, члени якого всі роз'їхалися на працю в інші місця.

Діти Української Станції при м. Каліні, які вчащають до станичних шкільних закладів: 1) Дітського притулку, 2) Початкової школи ім. С. Петлюри і 3) Гімназії ім. Т. Шевченка,—по середині начальник станції ген.-хор. О. Загородський і станичний священник прот. Ілар. Бриндзан.

Заслухуються доклади делегатів про життя на місцях в такому порядку: Париж, Ліон, Кнютанж, Шалет, Оден-ле-Тіш, Шато-де-ля-Форе, Крезо, Бійянкур, Шуазі-ле-Рюа, Гренобль, Гавр, Труа. У всіх докладах з місць відмічається недостатність зусиль в шкільній справі, в справі пропаганди, а також наслідки економичної кризи на фінансовому становищі організацій. Довший час з'їзд зупиняється лише на взаємовідносинах Громади і Філії Т-ва б. Волків в Одесі, а також на побажаннях Ліонської Громади, серед яких треба відмітити побажання, щоб Генеральна Рада видала якусь збірку інформацій про те, як користуватися законом про державне страхування робітників.

Далі з'їзд заслуховує доклади Генеральної Ради Союзу, а саме доклад Голови Генеральної Ради п. Шумицького про роботу Союзу взагалі і про представництво на зовні Союзу, доклад заступника п. Косенка, яко представника Союзу в Головній Еміграційній Раді, про справи Головної Еміграційної Ради, скарбника Союзу п. Б. Лотоцького і нарешті секретаря Ген. Ради п. Никитюка про діяльність Генеральної Ради в деталях, Ревізійної Комісії Союзу про відчитність Союзу і ведення секретаріату Союзу.

Потім з'їзд обмірковує доклад колегії редагування органу Союзу «22 Січня» та обирає нову Генеральну Раду в складі: п. п. М. Шумицького голови, Б. Лотоцького, скарбника та членів: І. Косенка, Никитюка та Пашина, запасовими до них п. п. Хохуна і Левитського, а ревізійну комісію в складі п. п. Журавля, Йосипишина, Гораїна та запасового члена п. Мартинюка.

З постанов і побажань, які з'їзд виніс в результаті обмірковання доклада з місць і Генеральної Ради слід відмітити такі:

1. З'їзд ствердив проєкт Генеральної Ради протесту проти відозви Ліги Націй жертвувати на фонд Нансена, а те з того приводу, що Ліга Націй в тій відозві не звертається ні до жертвувачів українців, ні кличе жертвувати на користь українських біженців.

2. Підтверджує уповноваження члена Ген. Ради п. Косенка в Головній Еміграційній Раді.

3. Підтверджує уповноваження п. М. Ковальського на редагування органу Союзу «22 Січня».

4. Затверджує з поправками проєкт статуту фонду Студентських Стипендій, внесений Генеральною Радою.

5. Постаювляє дати 3 місяці строку для вирівнювання членських внесків Громад в Крезю і Кнютанжі.

6. Доручає Генеральній Раді вжити заходів до розв'язання місцевого конфлікту між Громадою і філією Т-ва б. Воляків Армії УНР в Одні.

7. Висловлює побажання, щоб слідуючий з'їзд зібрати на провінції, щоб всі Громади вжили заходів до точного збирання національного податку, щоб всі члени Союзу звернули увагу на поширення національної пропаганди серед малосвідомих елементів укр. походження, щоб встановляли тісний зв'язок з козацькими групами.

8. Постаювляє, щоб Генеральна Рада виробила єдиний програм для всіх дитячих шкіл Союзу, встановила іспити і атестати для укінчивших ті школи.

З цифрових даних по докладах Генеральної Ради слід відмітити такі: прибуток по скарбниці Генеральної Ради за рік — 19.400 фр., видаток — 17.998. Заборженість членів Союзу за членські внески — 4.328 фр.

З доповіді видавничої колесії органу Союзу «22 Січня» вияснено такі дані: випущено 5 чисел газети, прибуток по касі газети був 3.871 фр. видаток — 3.556 фр. Пожертв зібрано на газету 2.243 фр., передплата і продаж вже дали більше 1.600 фр., закладено групи громадян (більше 60-ти душ), які дають що-місяця 10 фр. на газету; газета в дальшому буде цілком забезпечена грошовими засобами з пожертв і продажу.

З'їзд закінчився 24 травня у неділю о 7 год. вечора. О 11 год. дня той же дати з'їзд був присутній в повному складі на панахиді по бл. пам. Головному Отаманові С. Петлюрі в Українській церкві.

О 9 год. вечера того ж таки дня відбулося прийняття Генеральною Радою учасників з'їзду і запрошених гостей, в числі яких був і п. прем'єр В. Прокопович, якого Голова Генеральної Ради привітав чулою промовою в імені Союзу і який в свою чергу побажав союзові корисної праці і запевнив присутніх в прихильному відношенню уряду до всякої позитивної праці української еміграції.

На другий день по скінченню з'їзду себ-то 25 травня учасники з'їзду були на панахиді по Головному Отаманові С. Петлюрі на могилі, а також на академії на спогад п'ятих роковин його смерті, улаштованій Бібліотекою його імени у Парижі.

З розмов з делегатами на з'їзді цікаво відмітити такі настрої.

Робота українська на місцях поширюється більше, як п'ятирічне існування Союзу витворило нові сили, що рвуться себе виявити в де-яких місцях, але все ж таки ще більшому поширенню праці перешкоджає існування в малих місцях кількох організацій і то не ідейно, а просто фінансово, бо в таких випадках окремі організації, маючи малі засоби фінансові, не в стані з ними підняти великої роботи. В один голос представники з місць висловлюють своє вдоволення з того, що Союз видає свій орган і велике незадоволення з того, що з об'єктивних обставин не вдалося полагодити в остаточний спосіб церковної справи, що її провінція надає такого великого значіння.

Той факт, що Генеральна Рада з'їздом переобрана майже в цілому, вказує, що основна лінія праці Союзу лишається старою і непорушною і що Союз продовжує бути міцним тілом, здатним на довготривалу і програмово закраяну українську роботу.

І. Головна.

Відкриття Українського відділу в Королівсь- кім Військовим музею в Брюсселю.

Заходами Української Національної Ради, яка об'єднує всю українську еміграцію в Бельгії, відкрито 10 травня ц. р. новий (після Українського відділу в Palais Mondial) куток в Брюсселю, а саме Український відділ у Військовому Королівському Музеї. Сам Музей є офіційною установою, в якому побіч бельгійської частини виставлені секції чужих державних народів.

На це свято прибули майже всі українці в Бельгії, наспіли привітання листовні та телеграми майже зо всіх осередків української еміграції в Європі, як рівнож з краю. Були численно заступлені наші приятелі литовські старшини та студенти і грузини. Між бельгійцями було видно кілька генералів і вищих старшин.

Свято відкрито було святочною промовою голови Української Національної Ради п. Д. Андрієвського про історію українського народу, його змагання до самостійності і його державну роль на Сході Європи.

Далі послідував реферат бувшого старшини української армії п. Я. Олексюка про історію українського війська, а головню про недавню боротьбу українського війська за незалежність і очікування підняти нову боротьбу за самостійність.

Вінці забрав слово п. Леонт, директор Музею, подякувавши українцям за їх експонанти, які служимуть джерелами для істориків.

Відчитанням привітів і телеграм закінчено було відкриття. Після того числені а публіка оглядала вітрину. Впорядчики уділювали їй інформації.

По відкриттю учасники свята удалися на могилу Невідомого Бельгійського Вояка, під колоною Конгресу — символу незалежності Бельгії, де покладено од імені Української колонії в Бельгії гарний вінок з синьожовтих квітів із стрічкою «Au Soldat Inconnu Belge — Les Ukrainiens», і хвилиною мовчанки віддано пошану бельгійській нації в особі її невідомого Вояка.

Ця церемонія справила дуже гарне вражіння на присутніх бельгійців і бельгійські часописи дуже тепло занотували цю подію.

Сама секція складається з одної шафи (вітрини), над котрою висить великий жовто-блакитний прапор з золотим тризубом на кінці держална, поруч з прапорами великих націй, заступлених в цьому ж музею.

У вітрині виставлені три манекени: один в однострою сотника кінноти УНР, другий козака УНР в смушевій шапці з червоним шликком (шапка нагадує бельгійцям їхніх повстанців з 1830 р.) і третій галицького січового стрільця. Всі манекени в повному озброєнні представляються дуже гарно. Поруч портрет покійного Головного Отамана С. Петлюри і під ним посмертна маска. Далі чудова булава полк. УСС Василя Вишиваного; медалі, хрести з грамотами армії УНР та УГА, портрети та фотографії генералів, таблиці з відзнаками та їх малюнками обох армій, схематичні картини боїв, воєнні картини арт. Перфецького, трофеї боєві — дар старшин армії УНР з табору в Каліші.

На загал відділ робить дуже добре вражіння і можна ним сміло погордитися перед неодною секцією інших народів.

Українська Національна Рада, одкривши наш відділ в цьому музею, який одвідує багато народу і який через це дуже надається для пропаганди українського імені, — просить українське громадянство піддержати її ініціативу і надсилати збірки та речі до цього відділу. Всі речі проситься передавати до бельгійських посольств за кордоном з допискою: Musée Royal de l'Armée à Bruxelles, pour la Section Ukrainienne.

Найбільш пожадані портрети та фотографії українських полков оdcів

Український Відділ в Королівському Військовому Музеї в Брюсселі.

з яких була б зложена галерія українських генералів. По відбиттю фотографії будуть повернені з подякою, просимо їх слати на адресу: Comité National Ukrainien en Belgique, 18, Rue Kindersman à Bruxelles. Belgique.

Віктор Корман.

Свято 2-ої Волинської стрілецької дивізії.

Дня 10 травня ц. р. славетні Волинці урочисто обходили свято патрона дивізії Св. Юрія та свято лицарів ордена «Залізного Хреста».

Слід зазначити, що Волинці щорічно дуже мило обходять ці свята. В цих тяжких умовах життя на емігранції Волинці дбають про традиційні свята, дбають про зв'язок з членами своєї родини, розкиданої недолею по цілому світові. В ці дні особливо помітна єдність славетних Волинців, єдність яко вояцтва, що не втратило віри у краще майбутнє своєї батьківщини.

Велика є в цьому заслуга командира Волинців ген.-хор. Олександра Загородського, який своїм лицарством та вмільм керуванням ще за часів збройної боротьби, а в сучасних обставинах батьківською опікою користається заслуженою повагою та любов'ю старшин та козаків Волинської дивізії.

Свято цього року обходили Волинці в Українській Станиці при м. Каліші.

Під цю пору і Станиця, що має в зїмі сумний та нужденний вигляд, чарує всіх своїми пишними квітами, бузком та свіжою зеленіною дерев після зимового їх сну.

Українці в Брюсселю кладуть вінок на могилу Незнаного Жовніра.

Сама природа сприяла Волиням.

Свято Волинів розпочалося урочистим молебнем в козацькій Св. Покровській церкві в Українській Станиці, якого відправив настоятель церкви протоієрей Іларіон Бриєдзан в сослуженню дякона. Співав мішаний хор.

По закінченню молебна присутні тут же в церкві вітали зі святом командира Волинів ген.-хор. Ол. Загородського.

Після молебна Волині зфотографувалися разом з гістьми і окремо лицарі ордена «Залізного Хреста».

Слідом за цим в салі старшинського зібрання відбувся традиційний товариський сніданок для старшин-волинів разом з гістьми. Для козаків-волинів було улаштовано окремого стола.

При вході ген.-хор. Загородського до салі зібрання струнна оркестра зустріла його дивізійним маршем.

Сніданок розпочався промовою ген.-хор. Загородського, якою пригадав він волиням про їх славні чини підчас збройної боротьби, про чини, що ще чекають на них, бо боротьба з ворогом не скінчена, а тільки хвилиноу припинена.

Ген.-хор. Загородський підніс тост за Вождя Армії Пана Головного Отамана Андрія Лівницького та Міністра Військових Справ генштабу ген.-хор. В. Сальського.

Гучне «слава» було відповідю на тост ген.-хор. Загородського.

На його ж пропозицію було вислано привітальні депеші від всіх присутніх Панові Головному Отаманові Андрієві Лівницькому та Міністрові Військових Справ генштабу ген.-хор. В. Сальському.

Підчас сніданку було відчитано привітання, одержані Волинями з нагоди свята. Привітання були зі всіх кінців світа, де тільки є воки-волині.

Привітання були від: Пана Головного Отамана Андрія Лівницького, Голови Ради Міністрів професора В. Прокоповича, Міністра Військових Справ генштабу ген.-хор. В. Сальського, і начальника Генерального Шта-

Волинці на чолі з своїм командиром разом з гістьми на святі дивізії.

бу, ген.-штабу ген.-хор. Олександра Удовиченка, Товариства єояків армії УНР у Франції, Протопресвитера армії митрофорного протоієрея Павла Пашевського, генерал-хорунжого Бешинського, командира 6-ої Січової Стрілецької дивізії, генерал-хорунжого Алмазова, пані Е. Мешковської, командира 3-ої Залізної Стрілецької дивізії, Товариства вояків армії УНР в Каліші, командира 4-ої Київської Стрілецької дивізії, Українського Національного Хору в Українській Станиці, підполковника Руданівського Володимира, сотника Міщаниніва-Міщанюка, полковника Волосевича, підполковника Труби, начальника Спільної Юнацької Школи, підполковника Стасевича Олександера, сотника Проценка Петра, сотника Неганова Миколи, Волинців в Шалеті, сотника Левицького Михайла, поручника Сфремова Бориса та сила привітань від окремих старшин і козаків Волинців і не-Волинців, що перебувають у різних країнах.

З присутніх промовляли:

Настоятель козацької Св.-Покровської церкви протоієрей Іларіон Бриндзан, який підкреслив заслуги ген.-хор. Загородського що-до впорядкування та збереження нашої святині — церкви в Українській Станиці.

Професор В. Андрієвський говорив про надзвичайно корисну працю ген.-хор. Загородського в Українській Станиці та про батьківську його опіку над гімназією імені Тараса Шевченка в Станиці, яка його ж заходами почала існувати.

Промов багато не було, натомісць Волинці оповідали й ділилися спогадами з часів зброної боротьби дивізії за волю України.

Найближчий помічник ген.-хор. Загородського ген.-хор. В. Шепель оповідав про пригоди з бойового життя на фронті підчас боїв з большевиками. Згадував моменти виявлення персональної хоробрости й лицарства ген.-хор. Загородським, коли він, будучи командиром дивізії, з кількома

мінотчиками кидався в атаку на переважаючого силою ворога і виходив переможцем, наслідком чого були полонені.

За товариською бесідою, співами та танцями, в часі яких грала струнна оркестра, мило провели час.

Прикінці сніданку присутні улаштували овації ген.-хор. Загородському.

Такий коротенький перебіг урочистого свята славетної 2-ої Волинської Стрілецької дивізії.

* * *

Урочистість свята Волинців, їх спогади з бойового життя мимоволі воскресили в пам'яті образи героїчних чинів нашої армії, яка без належного забезпечення, але з твердою вірою в конечну перемогу, провадила перівну боротьбу з ворогом народу українського.

В сучасних умовах не бойового життя, коли минає вже 11-та річниця закінчення незабутнього побідного походу армії в запілля ворога, воскресають в пам'яті зверхгероїчні чини лицарів Зімового походу, що тільки з почуттів патріотичних, почуття безмежної любови до рідного краю не зупинилися перед рішенням прийняти бій в умовах для них тяжких та страшних, в умовах Зімового Походу, що вів до смерти, або ж до невмирущої слави.

І славетні Волинці не зупинилися над таким рішенням. Пішли гордо й сміло в тяжкий похід і на ділі доказали свою відданість батьківщині та вписали золоті сторінки до історії, як боронили Волинці рідну землю.

Це так було. Але і в сучасних умовах еміграційного життя славетні Волинці знов же на ділі стверджують свою зразкову єдність, стверджують, що вони існують й готові до героїчних чинів, готові знов стати до боротьби під проводом свого улюбленого командира, що з честю водив їх у похід в запілля ворога.

Настане час і славетні Волинці ще раз докажуть як вміють битися за волю й кращу долю народу українського.

Слава лицарям Волинцям!

Вічна пам'ять славетнім Волинцям, що життя своє віддали за батьківщину!

С. Скрипка.

Українська справа в Женеві.

Польська преса принесла із Женеви такі вістки:

«Справа українських зажалень у зв'язку з паніфікацією Сх. Галичини в—осени 1930 р. була предметом розмов на женецькому терені. Англійський міністр закордонних справ Гендерсон, як член Комітету Трьох, зазнайомився зі змістом тих зажалень і, як кажуть, заявився за полагодою тих зажалень і справи на теперішній сесії Ліги Націй. Одначе в останній хвилі наступила зміна, а то наслідком виміни думок між мін. Гендерсоном і мін. Залеським. Українську справу відложили до осінньої сесії Ліги Націй.

Оголосили комунікат, який стверджує, що Комітет Трьох для розгляду української справи, після розглянення можливости заспокоєння кривд, до чого висловив готовність мін. Залеський, відложив розглядання тієї справи до найближчої сесії. Рівночасно повідомляють, що мін. Залеський сказав Комітетові Трьох, що цілу низку просьб, які подано в зажаленні українців, польський уряд може сам розглянути.

Вислідом нарад Комітету Трьох в українській справі є оцей офіційльний комунікат, оголошений в Женеві.

«Кільки просьб, що торкаються української меншости в Польщі, а передовсім просьба українських послів і сенаторів були предметом розгляду Комітету Трьох під проводом представника Вел. Британії при участі представників Італії (Гранді) й Норвегії (Броклянд). Кожну зі справ, про які згадують ті просьби, розглядав Комітет Трьох на засіданнях у Женеві підчас січневої сесії Ради Ліги Націй та в місяці квітні в Лондоні. Це розглядання переконало Комітет Трьох, що годі полагодити цю справу инакше, ніж уважно розглядаючи всі співчинники цілої проблеми. Тому теж, щоби могли оцінити належно всі сторони предложених справ, Комітет Трьох постановив, що краще буде задержатися з основним рішенням у цій справі. Комітет Трьох зібрався 21. і 22 травня і на тих засіданнях познайомився з де-якими інформаціями, що їх доставив делегат Польщі. Згідно з тими інформаціями, польський уряд бачить можливість зліквідування зажалень, поданих у просьбах, предложених Комітетові Трьох. Від початку свого розглядання Комітет Трьох мав дуже виразне вражіння, що найкращою полагодою справи буде дійти до якоїсь умови внутр. натурі. Щоби не виключити такої можливости та беручи під увагу інформації, доставлені представником Польщі, Комітет Трьох гадає, що найкращою метою буде відложити справу до найближчого засідання.

Комітет Трьох сподіється, що поведінка польського уряду стрінеться в українській меншині з радим відгомном і висловиться в мирнім співжитті обох відламів населення».

Зі Женеви повідомляють, що комунікат дає до зрозуміння, що українську справу відложили, а рівночасно Комітет Трьох просить польський уряд поробити зарядження для успокоєння умів у Сх. Галичині та висловлює надію, що українська меншина вмітиме бути дояльною для Польщі. Рішення Комітету Трьох, оголошене у формі комунікату для преси, досі не було практиковане у Женеві. В кулуарах кажуть, що югослов'янський міністр закордонних справ Марінович хоче запротестувати проти такої процедури».

«Діло», ч. 114, 26. V.

З преси.

В ч. 42 з 21 травня с. р., газети «Bildiris, що виходить турецькою мовою в Царьгороді, поруч з цілою низкою звісток про Україну, знаходимо статтю:

«Симон Петлюра. На роковини смерти великого українського патріота».

Було б дуже бажано, коли б земляки наші збирали старанно увесь матеріал, що з'являється чужими мовами про Україну і направляли його до Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі.

* * *

В «Новому Часі» ч. 51 з 13 травня с. р. п. Лев Долинський містить статтю на тему: «Українці у Франції». Літературні вправи молодого автора, написані по раз встановленому націоналістичним добрим тоном трафарету — «група Андрія Лівичького», «т. зв. дипломатична місія» і пр. і пр., — звичайно не уявляють якогось інтересу і на них можна не спинятися. Виписавши про нас усякі несотворені речі, п.

Долинський присвячує кілька слів — і на диво об'єктивних — Українській Бібліотеці ім. С. Петлюри в Парижі. Він пише:

«Щоби бути справедливим мушу згадати, що згадана група заложила і удержує своїм коштом «Українську Бібліотеку в Парижі». Є це установа дуже пожадана, дуже потрібна і дуже позиточна. Бо старається заспокоювати культурні потреби цілої української колонії без огляду на політичні її партійні погляди, а разом числиться вже українською науковою установою, якою цікавляться і яку відвідують чужинці. Треба признати, що в Бібліотеці немає жадної політики, ні пропаганди в користь якої-небудь з політичних течій».

Це відповідає дійсності. Але дивно одно: віддаючи належне Бібліотеці, автор забув чи не схотів чомусь навести її повної назви: Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі. Адже Бібліотеку присвячено пам'яті С. Петлюри.

* * *

В органі чеської аграрної партії «Brazda», що виходить в Празі, в ч. 4 з 15. II с. р. знаходимо статтю про національні змагання на Підкарпаттю. В кінці її читаємо:

«Дивімося правді у вічі. Коли ми хочемо, щоби громадянство Підкарпатської Русі було розвинене і розвивалося господарськи, мусимо одхилити усе, що стає тому розвоєві на перешкоді. Мусимо ліквідувати всякі заходи до денационалізації тої землі — чи то мад'яризації, чи русифікації, чи іншої протинаціональної політики на Підкарпатській Русі. Русинська (українська) дитина на Підкарпатській Русі повинна мати русинську (українську) школу. Не боронімо тому слов'янському народові мати у нас те, що мають уже давно всі інші меншини. Політикою штучної русифікації ми не викличемо вдячності великоросів, але зробимо шкоду державно-творчій думці на Підкарпатській Русі. Було би то найбільшою небезпекою, коли б ми занехали традиції своїх будителів (Палацький, Рігер, Гавлічек та інші визнавали український народ за самостійний і обороняли ту самостійність, особливо Гавлічек, проти польських та руських денационалізуючих заходів) та підтримували на Підкарпатській Русі протидемократичні і протинаціональні течії, які безперечно суть шкідливі для доброго розвою нашої держави та для державно-творчої думки її громадянства».

Можна привітати ці тверезі слова і побажати, щоб ці думки де-далі знаходили собі більше прихильників серед чеського громадянства.

Коли буде покладено край нерозважній підтримці з боку урядових органів русифікаторських заходів московських емігрантів та спанталених москвофільською пропагандою місцевих діячів на Підкарпаттю, тоді тільки цей край знайде себе в єдиній національній свідомості з усім українським народом.

* * *

Серед 9.768 слухачів, що записалися на літній семестр ц. р. до Чеського Університету в Празі знаходимо

«78 українців, 47 карпаторосів і 28 русинів».

Подаючи ці відомості, «Мета» ч. 8 з 3 травня с. р. пише:

«З цього приводу появилися в пресі замітки, що ніби-то аж 24 національності студіює на Чеськiм Університеті. Це число прийдеться направити, бо де-які назви, як наприклад українці, русини й карпатороси вказують лише на термінологічний хаос, але ні в якому разі не можна уважати цих трьох груп за три окремі нації».

Тут гірше, ніж термінологічний хаос. Так свою національність окреслювали не темні і неписьменні якісь земляки наші з Підкарпаття, а студенти університету записували себе «карпаторосами» чи «русинами». Найперший обов'язок студентів-українців звернути увагу на своїх несвідомих товаришів і допомогти їм знайти себе.

* * *

Як відомо, совітський союз вславленою п'ятиліткою має не то наздогнати, але й перегнати Європу й Америку. У всіх царинах економічного життя йде напружена праця. Не минула вона транспорту. І от наслідки на Південно-Західній залізниці:

«З рухом поїздів стало гірше проти торішнього на 33 відс.».
(«Пр. Пр.» ч. 94 з 28 квітня с. р.).

* * *

Щоб запевнити свій стан посідання на Україні, окупаційнай уряд систематично дбає про те, щоб зміцнити на Україні чужонаціональний елемент, витворивши серед суцільного українського моря чужі островці. Ми знаємо з якою послідовністю провадить він жидівську колонізацію на Україні, наділяючи жидів українською землею. Того замало. Тепер почали на Україну спроваджувати колоністів аж з Сибіру. В «Известиях» ч. 120 з 1 травня с. р. знаходимо статтю пані Берти Ласк, з Берліна. Вона ділиться своїми вражіннями з перебування в Дніпропетровському районі, в комуні імені Леніна.

«Дві години їзди залізницею від Дніпропетровського, а потім година бричкою степом, і ви в селі Ново-Александровці. Власне це тепер не село, а комуна — комуна імені Леніна.»

що заснувалася в дворі колишнього поміщика Месера.

«В роки громадської війни білі банди в щент зруйнували двір.»

«І ось року 1923 сюди приїхали нові люде з Сибіру і одновили зруйноване. Приїхало 60 родин — чоловіки, жінки і діти, багато дітей. В Сибіру вони теж жили комунною».

Але та комуна знаходилася на віддалі трьох днів од найближчої станції залізничої, і тому

«комунари постановили залишити ті глухі місця. Послали ходока на Україну і отримали од українського правительства землю, що належала колись Месерові».

В комуні тепер тисяча чоловік. Серед них росіяне, німці, киргизи, і... навіть українці. Це звісно велика ласка харківського уряду, що серед чужинців трохи місця дано і українцям. А в тім це і не ласка, а впрост розрахунок, бо коли б уже зовсім не пустити до тієї комуни українців, то занадто вже непристойно виглядала б неприкромовно ця колонізаційна діяльність окупаційної влади. Автор одмічає, що живуть вони між собою дуже добре. Ви тільки подумайте:

«Комунари снідають всі вкупі — руські, українці, німці, киргизи... Ясла — особлива гордість комуни... У всій комуні нема ані одного неписьменного. Діти вчать в семилітній школі».

Ідилія тай годі. Шкода тільки, що німецький кореспондент не подає, якою мовою за сніданком розмовляють між собою ці колоністи, та якою мовою вчать їхніх дітей у школі. Чи по російськи, німецьки, українськи та киргизьки, чи певніше тільки однією «общепонятною».

* * *

Росіяне охоче на власний рахунок записують зроблене іншими. «Руль» в ч. 3186 в статті «Изъ жизни русскихъ въ Канадѣ», описавши, якою скандальною репутацією користується там московської продукції духобори, втішається тим, що, мовляв, не всі такі «руськіє» в Канаді, а є і дуже добрі. Що то за добрі «руськіє», то «Руль» їх рекомендує так:

«В провінції Альберта перший приз отримала українська Громада «Норма», що знаходиться недалеко від містечка Вигревіл. Серед її членів знайшовся навіть один фармер, що одержав агрономичну освіту в Манітобському університеті. Перший з переселенців в цій Громаді, що приїхав з Росії 20 років тому з 10-ма доларами в кишені, має зараз дім, оцінений в 6.000 дол. Другий, що спеціалізувався на птиці, за останній рік мав 5000 дол. прибутку. Другий приз в тій же провінції одержала скандинавська колонія, а третю нагороду мала українська колонія Пайнес, що відома найкращою сільською лічницею на Заході».

«В провінції Саскачеван третя нагорода була розділена між угорською колонією, що існує 30 років і українською колонією коло Йорктон. В Манітобі перший приз одержала також укр. колонія. Українці в колонії Росбурі, як говорить комісія, побили рекорд в освітній справі».

А з цього всього «Руль» робить несподіваний висновок такий:

«Одним словом росіянам не страшна в Канаді конкуренція других європейців».

Так московська преса втішається українськими успіхами. Чи не занадто тільки тжне це втішання плагіятом?

З широкого світу.

— В Іспанії переведено великі арешти комуністів і бандитів, що підпалювали церкви і монастирі.

— Баланс виборчих заколотів в Єгипті виносить 40 вбитих і до 1.100 поранених.

— Закінчилася сесія Китайського національного конвенту, що прийняв тимчасову конституцію республіки, закон про відміну нерівних договорів і постанову проти кантонських повстанців.

— В районі Рубе-Туркуен у Франції застрайкувало 100.000 робітників текстильної промисловости.

— Англійський парламент 243 голосами проти 223 відкинув домагання консервативної партії про зрвання зносин з большевиками.

— Фінляндія і большевики обмінялися нотами в справі переслідування большевиками карелів. Большевики продовжують насильно і поголовно переселяти карелів до Сибіру.

— Прийшло до перших сутичок китайського урядового війська з кантонськими революційними силами. Урядове військо мало 200 вбитих.

— Китай звернувся до Ліги Націй з проханням дати йому допомогу в справі реорганізації своєї адміністрації, зокрема реорганізуванню освіти мусить допомогти Міжнародній Інститут Інтелектуальної Співпраці в Парижі.

— Іракський уряд зложив з нафтовими компаніями договір про дві лінії, що будуть подавати нафту з Месопотамії, одна до Кайфи (англійський мандат), друга до Тріполі в Сирії (французький мандат).

— У відповідь на подавлення шведським урядом заколотів в Аадален, де з боку маніфестантів були вбиті, стокгольмські комуністи улаштували бурхливі маніфестації. При розгоні їх поліцією ранено 20 душ.

— Коло Туркуену у Франції в присутності маршала Петена переведено спроби масового випускання штучного туману для захисту промислових центрів від нападу аеропланів. Спроби дали дуже добрі результати.

— Китай замовив Англії 40 торговельних авіонів з гарматками проти бандитів.

— В Будапешті відбувся перший Міжнародній Конгрес Історії Літератури.

— Англійський наслідник престолу, повернувшись з подорожі по Південній Америці, виступив в Англії з двома великими промовами перед промисловцями, в яких обвинувачував цих останніх в рутині і невтримуванню конкуренції.

— Бельгійський професор Пікар на спеціально збудованому балоні піднявся в Інсбрукові на 16.000 метрів і спустився на висоті 3.000 метрів на льодовнику Етгаль на австро-італійському кордоні. Досліди, які вдалося зробити зроби. Пікарові, матимуть колосальне значіння для багатьох галузів науки.

— Совітський уряд заборонив мати телефони громадянам нетрудового походження.

— Коло фінських берегів загинув большевицький підводний човен, в якому було 35 душ екіпажу.

— Індійський уряд післав до Бірманії 2 дивізії війська для усмирення повстання.

— В 1935 році шведський парламент має святкувати 500-ліття свого існування, що почалося в 1435 році згідно з декретом короля Ангельбрека в Арбога.

— Подався до демісії польський кабінет Славека; сформовано новий на чолі з Пристором.

— В 1931 р. німецька армія складається з 42 генералів, 105 полковників, 191 підполковників, 372 майорів, 1.122 капітанів, 1.306 лейтенантів і 1.653 підпоручників.

— Подався до демісії бельгійський уряд Жаспара.

— В Більбао в Іспанії відбувся конгрес баських націоналістів.

— Большевицький пароплав «Ілліч» за допомогою агентів ІПУ в Гренці силою забрав 5 душ московських білих емігрантів і вивіз до ССРСР.

— Іспанський уряд склав контракт з большевиками на купівлю нафти.

— Австрійський державний банк розпочав випускання подвійного шілінга з портретом Моцарта.

З діяльності уряду УНР.

— Голова Дипломатичної Місії УНР у Франції п. Ол. Шульгин передав у Женеві міністрові закордонних справ Франції А. Бріанові, Голові Європейського Комітету, ноту, в якій протестує проти допущення Литвинова до участі в працях Комітету. Українська нота стверджує, що Україна, Кавказ і Туркестан знаходяться під військовою окупацією совітів і через те уряд СРСР не має права репрезентувати ті країни. Як ми довідуємося, з аналогічною нотою звернувся до п. А. Бріана і міністр Чхенкелі, посол Грузії в Парижі, од імени уряду грузинського.

— Пан Головний Отаман прийняв демісію заступника Голови Ради Міністрів п. О. Лотоцького, який з огляду на стан здоров'я просив про неї вже од довшого часу.

Хроніка.

З Великої України

— Початкові школи. На 1 травня вийшло з друку тільки 12 назв, до того де-які неповним тиражем, підручників для початкових шкіл на сов. Україні. Коли порахувати ще ті підручники, які ще друкуються (41 назва) і які ще колись тільки вийдуть, то й тоді таким чином план випуску підручників для початкових шкіл виконано буде лише на 50 відс.

Стан учителів сільських шкіл так характеризує совітська газета: «масо факти, що свідчать про послаблення уваги до матеріально-правового стану сільського вчителства, а часом і про цілковите ігнорування мінімальних вимог і потреб його».

Шкільним дітям немає в що убраться. За перший квартал план виготовлення дитячих пальто виконано лише на 52,7 відс., план виготовлення взуття трестом «Шкірооб'єднання» — на 87 відс. а «Промкооперацією» і того менше, бо лише 59,6 відс.

Сніданки в школах дістають лише коло 10 відс. дітей («Ком.» ч. 129 з 17, V).

— Недостача педагогічних кадрів. Дефіцит учителів на наступний 1931-32 шкільний рік становитиме для початкових шкіл 17.000 і для шкіл другого концентру — 3.600.

В зв'язку з цим сов. уряд зобов'язав районні виконавчі комітети та міські ради підготувати для шкіл першого концентру 9.000 помішників учителів із складу найкращих учнів, що цього року закінчують семирічку, і крім того — передустити через спеціальні чотиримісячні та тримісячні курси 8.000 чоловік, які будуть учителями («Ком.» ч. 136 з 19, V).

— Організація від-

відування СССР закордонними комуністичними делегаціями. Большеви́ками влаштовано відвідування закордонними комуністичними делегаціями СССР. Де-які з таких делегацій побували і на Україні, як, наприклад, делегації чеська, французька та з Канади, зложена з канадських українців. Цю останню, в цілях пропаганди між канадійськими українцями, приймали особливо і «делєгати» заповняли «президію МРПС, що, повернувшись до Канади, вони широко поінформують робітників та трудящих про життя й стан Радянського Союзу і видадуть спеціальну книжку про свою подорож до СССР».

Делегати цій було показано, між иншим, і Всеукраїнську Академію Наук, де її було прийнято представниками президії Академії, різні музеї і т. д., після чого делегація прийшла до такого висновку:

«У нас, по капіталістичних країнах, наука служить тільки буржуазії й для пролетарів не доступна. У вас — наука служить пролетаріатові і соціалістичному будівництву. Це величезне досягнення». Крім того, «делєгати відзначили багатства музеїв та наукового устаткування Академії, підкресливши, що таких великих і добре організованих наукових закладів у них в Канаді немає» (Пр. Пр.» ч. 108 з 15, V).

— У к р а ї н і з а ц і я . Список суден Дніпровської флоти, які мали би вийти з ремонту з Київських майстерень, але досі не готові наслідком совітської господарки: «Коммунар», «Фультон», «Река», «Лев», Н.-Днепр», «Днепрровск. 4», «Днепрровск. 8», «Спартак», «Грознящий», «Виносливая», «Светлана», «Поспешная», «Комсо

молка», «Беззаветная», «Ударница» «Татьяна», «Физкультурник», «Профсоюзник», «Припять», «Красная Роза», «Шахтер» («Пр. Пр.» ч. 105 з 12. V).

— Колектив робітників фотокомбінату «Українфільм» уміщує в київській українській газеті «Пролетарська Правда» свої оголошення на російській мові («Пр. Пр.» ч. 108 з 15. V).

— На заводі ім. Дзержинського і досі масово-політична робота в цехах провадиться переважно російською мовою. У доменному цеху збори провадять російською мовою, а потім переписують матеріали для газети українською мовою. Канцелярія цехукою теж не українізована — в той час, як з 355 робітників цього цеху 282 передплачують українські газети.

На будівництві в «Енергобуді» українізації совітська адміністрація ставить опір, твердячи, що більшість робітників є росіяне і українців там працює лише 30 відс. Після перевірки цих тверджень виявилось, що робітників українців на Енергобуді є до 70 відс. На тому ж Енергобуді помічник директора комуніст Седов розірвав заяву робітника, подану йому на українській мові. На цей випадок комуністична влада ніяк не реагувала («Ком.» ч. 135 з 18. V).

— Дніпрелестан. В Кічкасі відбулося засідання адміністративно-технічного персоналу «Дніпрелестану» й «Дніпрокомбінату» за участі голови Совнаркому України Чубаря. З докладів на цьому засіданні виявилось, що бетонні роботи на греблі та на електричній станції виконано на 1 травня лише на 50 відс. Справа з греблею ускладнюється ще й тим, що до весняної повіді не закрито аж 9 просвітів, внаслідок технічної невдачі з щитами. На так званому «Дніпробуді», тоб-то комбінаті, який буде користати з електричної енергії Дніпрелестану, стан робіт надзвичайно незадовільний і — товариші схарактеризували стан робіт на майдані А дуже темними фарбами», бо досі є велика незабезпеченість проєктами та рисунками. Майже

немає механізмів. На всьому майдані А тільки один екскаватор. Матеріальне постачання має якийсь хаотичний характер, не рахуючися ані з темпом, ані з розмахом роботи. Майже немає лісоматеріалу і це спричиняє великі перестой і гальмує роботу».

«Забезпеченість робочою силою — 60 відс., кваліфікованої робочої сили дуже мало, надто погано з технічними кадрами, бо з 75 чоловіка, що їх обіцяв Наркомпраці, прибуло лише 10, тай то дуже мало підготовлених».

Головний інженер «Дніпрокомбінату» заявив, що «як-що будівництво Дніпрокомбінату що-до ударності дорівнюється до Магнетобуду та Кузбуду, так це тільки на папері. Ми стоїмо на останньому місці серед ударних будівництв».

На «Алюмінбуді» велика скрута, бо там нема ні технічних кадрів, ні кваліфікованої робочої сили. Ніхто тепер не дбає, щоб на Алюмінбуді був хоч один інженер».

У своїх висновках Чубар зазначив, що «жадних підстав не має вважати стан на Дніпробуді за добрий» («Ком.» ч. 127 з 10. V).

— Колективізація. По відомостям Наркомзему України на 30 квітня с. р. колективізовано на Україні 63,5 відс. селянських господарств та 67,5 відс. земель селянського користування без садиби («Ком.» ч. 128 з 11. V).

— Кооперативні городи. Для влаштованих большевиками коло великих міст «кооперативних городів», що мають постачати городину міському населенню — немає робочої сили. Обробляти ці городи закликаються владою самі робітники з міст, причому, як приклад, виставляються робітники харківського заводу «Серп і Молот», які «самобілізувалися» на роботу і вже працюють у свій вільний час на землі. Дісталось для праці на цих городах і коней, але «з багать-

ох місць знаходять скарги на малу продуктивність живого тягла, бо не зуміли розв'язати питання з фуражем».

Як приходить працювати на цих городах можна судити з того, що на багатьох таких кооперативних городах немає ні лопат, ні сапок, ні відер, ні поливалок («Ком.» ч. 128 з 11. V).

— **Р о с т р і л и** . Виїзна сесія житомирського суду засудила до розстрілу селян Івана та Якова Шигиців з села Піски, які забили активного колгоспника Дорошенка («Ком.» ч. 133 з 16. V).

З життя укр. еміграції

У Франції

— **З життя Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі** .

За місяць травень Бібліотека дістала книги та інші друковані матеріали від таких осіб та організацій і установ: Ред. Тризуба — 7 кн., п. В. Прокоповича (Париж) — 2 кн., п. П. Барановського (Медона) — 2 кн., п. Ів. Зубенка (Коломия) — 3 кн., п. П. Кожевникова (Берлін) — комплект журн. «Літопис» за р. 1924, Представника Б-ки В. Королева (Мельника, ЧСР) — книг 29, журналів окричсел 109 та 7 малих друків, Укр. Інформ. Бюра в Женеві — 2 кн., пані Федій (Париж) — 3 кн. і 1 журн., п. О. Іваха (Вінніпер) — 3 прим. своєї книжки: Бойова сурма України, п. Борис Лазаревський — 2 кн. та 1 фото, Укр. Пресове Бюро в Лондоні — 1 кн. та свій бюлетень, п. В. Кедровський (Н'ю-Йорк) 1 кн., п. М. Забелло (Царгород) — 6 час. сов. газет, Ред. «Записок Чину Св. Василя В.» (Львів) — 4 кн., Укр. Мист. Т-во в Шалеті — 3 листівки, Представник Б-ки в Берліні — М. Антонович — 88 кн., 4 чч. журн. і газет та три мал. друки, п. інж. Ю. Яковлів (Бельгія)-26 лист. і мал. та 1 банкнот укр. грошей і 1 фото Меморандума на конференцію в Генуї з дня 10-III 1922 року, що поданий

був в імені Армії УНР і вкритий численними підписами; п. І. Шпільський (Берлін) — цінна й рідка гравюра з р. 1657 — перегляд королем Густавом спільного українсько-угорського війська. Представник Б-ки в Букарешті п. Дм. Геродот — 17 ріж. газет з українською та 10 відозв, генерал М. Юнаків (Тарнів) надіслав з книг Тарнівського Архіву: книг 86, журналів і газет — 52 та 33 малих друки. Крім того п. Р. Студенний передав три чудових писаних, виробу в с. Маковиско Ярослав. повіту з Галичини та вишитий рушничок. Всього одержано: книг — 233, часописів — 189, мал. друків — 50, фото й мал. — 32.

Всім жертводавцям Рада Бібліотеки висловлює свою глибоку подяку.

За місяць травень грошеві датки надійшли від таких осіб та організацій: І. Кабачків (Прага) — 100 кор. чешс. Пан-стець Д. Лещинин (Канада) — збірка на рефераті в Роблу — дол. 2.65, п. В. Новосад (через П. Лещинина) — 1 дол., П. Д. Лещинин — 1.60 дол., п. Ю. Яковлів (Бельгія) — 6.50 фр., п. Д. Лимаренко (через п. Липовецького) — 30 злот., п. Рыбачук (через п. Липовецького) 5 злот., Укр. Центр. Комітет в Варшаві надіслав: 12 зл. — збірка п. Юшко в Гродні на лист ч. 349 та ріжні інші датки, зібрані на відділах УЦК — злот. 63.20. Ред. «Тризуба» (Париж) — 100 фр., п. Клепачівський (Ченстохова) — 62 фр., п. Саленко (Франція) — 5 фр., п. Троян (Франція) — 10 фр., п. Петричук — 20 фр., п. П. Джусь (Париж) — 20 фр., п. С. Чуб (Палестина) — 1 дол., п. С. Шкрабій надіслав з Ешу в Люксембургу від: С. Шкрабія — 10 б. фр., Т. Мельничука — 5, Тарногородського — 5 і Ів. Софроненка — 10 б. фр., п. С. Кремьнь (Франція) — 85 фр. на лист ч. 513., п. О. Синявський (Франція) — 4 фр. на Б-ку та 4 на збудовання монументу, від осіб з хутора Т-ва б. вояків у Франції — 6.05 фр., Т-во Просвіта в Corbeil (збірка п. Д. Люпи на лист ч. 489) — 39 фр., пп. Хилько та Помазанів (Франція) по 10 фр., Укр.

Гурток у Villard (збірка п. П. Бобра на лист ч. 497) — 100 фр. Инж. Миколаєнко (Тарнів) на лист ч. 338 — 20 злот., п. Г. Гуля (Франція) — 5 фр. п. Дм. Геродот з Букарешту — збірка на листи 213-14-15 (додатково) 2010 лей, Укр. Громада в Melun (збірка п. Дубецького на лист ч. 300) — 73 фр., NN—10 фр., проф. О. Приходько (Мукачів, Підкарпаття) — кч. 110. збірка на лист ч. 291 — п. Ємець — 10 фр. Т-во б. вояків Армії УНР у Франції — 50 фр. Крім того на під. листи, покладені в Бібліотеці, відвідувачі в день річниці смерті С. Петлюри зложили 337.20 фр. Бібліотекою були розслані також поштові значки з обличчям С. Петлюри для продажу по вільній ціні і за ці значки поступило: від Т-ва Просвіта в Corbeil—фр. 12.60, від У. Гуртка у Villard—10 та від Укр. Громади в Melun 13. Це всі пожертви, що фактично вступили по день 31 травня включно. Всіх пожертв за травень — 2014 фр.

Всім організаціям та особам, що спричинилися своєю працею та пожертвою до вшанування пам'яті С. Петлюри — допомогою Бібліотеці його імені, Рада Бібліотеки висловлює свою щирю й глибоку подяку.

— Філія Т-ва б. Вояків Армії УНР у Оденле-Тіші влаштувала 25-го травня в день 5-ої річниці трагічної смерті Головного Отамана академію, на якій були присутні всі члени філії. Академію було відкрито співом «Ще не вмерла Україна», після чого Уповноважений Т-ва сотн. В. Болобан виголосив відповідного реферата про історичне значіння для української справи покійного Головного Отамана.

Після реферату відспівано було «Вічну Пам'ять», а далі хор під орудою п. Бориса Винницького відспівував де-кільки відповідних пісень, а п. п. Поштаренко та Лук'яненко продекламували цьому дню присвячені твори.

По закінченню програму Уповноважений Т-ва звернувся до присутніх з закликом підтримати Бібліотеку - Музей ім. С. Петлюри та зараз же була переведена збірка

по присланому Радою Бібліотеки підписному листу.

— К л у б б. в о я к і в Армії УНР в Ліоні влаштував 25 травня урочисті збори з нагоди 5-тиріччя смерті Пана Головного Отамана С. Петлюри. Окрив збори змістовною промовою Голова Клубу п. Попель. Потім хвилиною мовчанки вшановано пам'ять покійного С. Петлюри, а далі всі присутні відспівали «Вічну Пам'ять». Далі одбулися співи «Журавлів» та «Не пора», а крім того відспівано було відповідних пісень п. п. Дегтярем, Зінкевичем та Попелем. Збори пройшли в надзвичайному піднесенню і зібрали чимало присутніх.

† П е т р о Р і з н и к . В кінці квітня в Крезо позбавив себе життя бувший вояк Армії УНР Петро Різник. Покійний народився 3 травня 1900 року в заможній родині в с. Тарасівці, Ямпільського повіту на Поділлі. В минулому під час визвольної боротьби увесь час перебував в дивізіоні Алмазова. Петро Різник за увесь час перебування на еміграції виявив себе зразковим вояком і громадянином, вірним прапорові УНР.

Після переведеного місцевою владою доходження тіло було видано Уповноваженому Т-ва б. Вояків Армії УНР в Крезо. Члени всіх колоній Крезо, Моншанена та Монтуа відгукнулися на заклик філії Т-ва б. вояків та прийняли участь у похороні; труна була вкрита стягом філії та прибрана квітами й вінками з національними стрічками.

Козак Петро Різник зробив свій чин під вражінням депресії, що була в нього в наслідок незлічимої хвороби шлунку, що довела його до крайнього вчинку. Добрий товариш, загальний приятель, бездоганний громадянин полишив він по собі найкращий спогад. Най буде йому чужа земля пером.

— З а с і д а н н я Г е н е р а л ь н о ї Р а д и С о ю з у У к р . Е м і г р . О р г . у Ф р а н ц і ї одбулося 1 червня с.р. Це було перше засідання нового складу

Ген. Ради, обібраної на 8-му з'їзді. Були присутні п. п. М. Шумицький, Косенко і Никитюк. Винесено ряд постанов, які торкаються переведення резолюцій 8-го з'їзду. Крім того намічено схему роз'їздів членів Ген. Ради по провінції, вирішено запропонувати Громаді в Кресо навчителя для організування дитячої школи і т. п.

В Польщі

† Антін Грабченко (посмертна згадка). На тернисто-новій емігрантському шляху виросла нова могила. 14 травня с. р. в Варшаві помер підполковник армії УНР — Антін Грабченко. Покійний належав до старшин, що, вступивши до української армії на початках її організації, залишалися в її рядах увесь час. В 1917 році брав він діяльну участь в українській 45 гарм. бригаді, в 1918 перебував він в складі 2-го Подільського корпусу, в 1919-му в складі 1-го гарм. рекрутського полку, в 1920 р. в складі 3-ої Залізної Стрілецької дивізії на посаді командира курія. На еміграції в таборі в Каліші, зустрічаємо його на становищі начальника Школи Підстаршин, а також в цілій низці наших емігрантських організацій, як Товариство Вояків Армії, УНР, Товариство Допомоги Емігрантам і т. п.

Працюючи на громадській ниві, покійний заробляє на утримання родини не легкою працею коміснера. В 1928 р. вступає він до чужоземного війська, в якому і залишається до останнього часу.

В серцях тих, що його знали, залишив покійний по собі гарні спогади, яко енергійного та здібного старшини, сердечного та доброго товариша і начальника.

3-тя Стрілецька дивізія втратила в ньому одного з кращих старшин, армія і Україна одного з свідомих і ідейних борців за незалежність.

Найлегкою буде йому чужа земля.

— З життя Українського Наукового Ін-

ституту . 28 травня б. р. відбулися чергові збори Економічного Семінару, на яких інж. М. Штанько зачитав доклад на тему: «Проблема Кавказької нафти». Подано тези докладу. Широкого промислового значіння нафта набуває тільки з початку другої половини 19 ст., коли американська нафтова компанія «Pennsylvania Rock Oil Co» доручила своєму технікові Дрекові проробити спроби глибокого свердління. Вік 19-й характеризується, як вік парової машини, вік же 20-й має всі прикмети, на підставі яких можна назвати його віком двигуна внутрішнього згорання. Кожна країна для розвитку свого транспорту, автомобільної, авіаційної, тракторної промисловости мусить мати в своїй розпорядженню запаси нафти. Мілітарне значіння нафти дуже велике: союзні держави перемогли центральні тільки тому, що на кінець війни посідали колосальний автомобільний транспорт. Продукція нафти розвивалася за рахунок США і Кавказу, досягла найвищої точки під час світової війни і донині зростає. Кавказька нафта є основою нафтової промисловости СССР. Втративши в 1918 р. друге місце в світовій продукції (після США), в році 1926-27 знову його займає, з одного боку завдяки масовому фонтануванню нафти в Грозненському районі, і з другого боку завдяки хіжацькому використуванню існуючих, що переводиться за допомогою всіх удосконалень, які дає сучасна техніка нафтової промисловости. Довше панування большевиків на Кавказі спричиниться до значного вичерпання запасів нафти, що відіб'ється негативно на розвитку автомобілізму, авіації та тракторної промисловости майбутніх держав Кавказу і України.

Після докладу відбулися дискусії, в яких забрали участь пп. Глуківський, Гловінський, Панасенко і доц. В. Садовський.

— З життя Корпорації «Запорожжа» у Варшаві. Корпорація «Запорожжа» у Варшаві вечірком, присвяченою 2-й річниці її існу-

вання, яка відбулася 23 травня с. р., замкнула в біжучому академічному році свої суботні збірки. Для членів і прихильників, які на літо залишаються у Варшаві, передбачається організувати низку недільних прогулок за Варшаву. Протягом останнього семестру на суботніх збірках Корпорації буде прочитано наступні реферати:

В. Іванович — «Фізичне виховання в життю народів», Б. Монкевич — «Запорозжі на Лівобережжю» (продовження, оголошене в «Тризубі» ч. 2-3 за ц. р.), інж. Є. Маланюк — «Головніші явища в нашій літературі за останні 10 літ» (прочитано 2-й раз для більш широкої публіки), М. Ковальський — «Соціалізм і комунізм», проф. Р. Смаль-Стоцький — «Сучасна світова політична ситуація і українська справа», інж. Є. Гловінський — «Проблеми демократії», Г. Лазаревський — «Річниця харківського судового процесу над українськими вченими» (див. «Тризуб» ч. 19 за ц. р.), інж. М. Штанько — «Визвольна боротьба Ірландії».

Крім згаданих рефератів в Корпорації в біжучому семестрі відбулися:

Вечірка, присвячена XII-ій річниці проголошення незалежності України, на якій було зачитано реферат п. Коваленка (з Подсбрад) і статтю п. міністра В. Прокופовича — «Свято незалежності», яка була уміщена в «Тризубі» ч. 4 з ц. р.; чайний вечір — прийняття для протектора Корпорації проф. Р. Смаль-Стоцького; академія, присвячена пам'яті загиблих під Крутами (див. «Тризуб» ч. 9 з б. р.); спільні розмови для членів Корпорації і гостей; чайний вечір, присвячений 2-ій річниці існування Корпорації.

На суботніх збірках в минулому семестрі зібрала Корпорація: для Бібліотеки ім. С. Петлюри у Парижі 11 зл. і для Українського Воєнно-Історичного Т-ва на упрядкування стрільцьких могил: на академії пам'яті полеглих під Крутами — 50 зл. 50 гр. і на рефераті п. Г. Лазаревського — 28 зл. 35 гр.

Не погоджуючися з 8-ою резолюцією (організаційні справи) минулорічного з'їзду ЦЕСУС'а, 7 березня с. р. Корпорація виступила з складу його членів.

І. Липовецький.

— Організація Відділу УЦК у Варшаві. Головна Управа УЦК, виконуючи постанову 2-го з'їзду представників української політичної еміграції у Польщі, приступила до організації Відділу УЦК у Варшаві, в якому вже від довгого часу відчувалася потреба. До тимчасової Управи Відділу увійшли інж. Я. Танцюра (голова), д-р Л. Чикаленко (заступник голови), п. Г. Плузник (скарбник), п. Я. Химочка (секретарь) і інж. О. Чубенко. Управа Відділу звернулася до української еміграції, що перебуває в Варшаві, з об'язником, в якому закликає до вступу в члени Відділу і до активної участі в культурно-освітній та громадській праці. Після закінчення організаційного періоду тимчасова Управа Відділу УЦК у Варшаві скличе загальні збори членів Відділу, на яких і будуть обрані постійні його керуючі органи. З часом має перебратися Управа Відділу і деякі технічні функції від Головної Управи.

— Всеслов'янський жіночий конгрес у Варшаві. 10 червня с. р. має зібратися в Варшаві конгрес слов'янських жінок. Слов'янки зорганізувалися вже від кількох літ і відбули конгреси в Білгороді та Празі. Провідна ідея — об'єднання жіноцтва всіх слов'янських народів, незалежно від політичних платформ і державної приналежності, для взаємного пізнання і співпраці на полі культурному і гуманітарному.

Ініціатива такого союзу вийшла від чешок, які ще перед війною ширили ідею панславізму. До них прилучилися югослов'янки, сербки-лужичанки і болгарки. В лютому ц. р. до їх громади вступили польки, заклавши у себе в краю відповідну організацію. До Управи увійшли представники всіх земель польських в кілько-

сті 15. Одне місце віддано до розпорядимості місцевих українок, але ще не обсажене.

Молода організація не має ще остаточно затвердженого статуту і хоч переважають тенденції створити його по взірцю всіх інших міжнародних організацій, себ-то покласти в основу принципи державності, однак все частіше підносять голоси за створення організації, де булиб представлені всі племена слов'янські на рівних правах, а не лише слов'янські держави з меншостями.

Справа ця має власне бути вирішена на варшавському конгресі.

Для нас, україн - емігранток, згаданий вище конгрес є тим більше цікавий, що участь в ньому візьмуть представниці російської еміграції, а також не виключена присутність делегаток з Москви і Харькова.

Тому, не виступаючи безпосереднє на конгресі, будемо старатися подавати, як найдокладніші інформації про перебіг нарад.

В. Завадська.

— **З музичного життя Варшави.** 15 травня с. р. в салі Варшавської консерваторії виступив з власним концертом Український Національний Хор ім. М. Лисенка під орудою п. С. Сологуба.

Потреба в українському хорі болюче відчувалася українською колонією у Варшаві. Здорову ініціативу засновання цього хору, який би виступав на академіях, святах, концертах та ин., дала Корпорація «Запорожжа», доручаючи диригентуру п. С. Сологубові. І належить підкреслити, що вибір був дуже влучний, бо п. С. Сологуб зарекомендував вже себе, як надзвичайно здібний керівник хору. В дуже короткому часі під прапором Українського Національного Хору ім. Лисенка об'єднав він дуже багатий матеріал, з яким і розпочав працю. Вже перші продукції хору (нільки академії, концерт в салі Гієнічного Т-ва у Варшаві) показали, що хор стоїть на добрій дорозі, а бракує тільки праці і часу, щоби виявити усю свою артистичну життєздатність.

Цей останній концерт пройшов дуже добре. Багатий програм обіймав музичні твори виключно українських композиторів: Лисенка, Леонтовича, Кошиця, Гайворонського та и. Концерт було розпочато музичним твором К. Стененка — «Ой, бурлако молоденький». Вже перші акорди пісні показали, що перед нами є хор першорядної якості і що біля диригентського пульпіту стоїть знавець свого діла, який розуміє всю вагу та відповідальність покладеного на нього завдання. Зіспіваність хору та його голосова вишкolenість, а також і контакт з диригентом звертали на себе увагу слухача. Що-до укладу програму можна було б зробити де-які застереження, а саме, майже цілий програм обіймав речі сумно-меланхолічного характеру, який переходив і до слухачів. Допіру в'язанка українських пісень (стрілецьких та народних) зробила оживлююче вражіння а «Гандзя» своїм рухливим ритмом викликала веселий настрій і овації публіки, яка намагалася повторення цілої низки номерів.

Належить тут висловити вдячність і цілому складові учасників Українського Хору Національного ім. Лисенка, що свідомо і віддано ставляться до завдань, які перед собою ставить він, а самому хоро-ві належить ширю побажати дальніших успіхів в пропаганді української пісні на терені Польщі, яку так успішно вже розпочато.

Л. Кострицький.

В Чехії

— На пошану 50-ти літньої наукової праці Є. Січинського в Українськiм Історично-Філологічнiм Товариствi в Празi відбулися 26 травня 1931 р. доклади дійсних членів: 1. Біднова, В. О. — «Життя й 50 років наукової праці Протоієрея Є. Січинського». 2. Шербанківського, В. М. — «Праці Є. Січинського в археології Поділля». 3. Антоновича, Д. В. — «Досліди Є. Січинського над пам'ятни-

ками мистецтва на Поділлю».

— Шевченківська свята академія у Ржевницькій українській гімназії. 14-го травня с. р. українська реформована реальна гімназія у Ржевнях біля Праги урочисто обходила святочною академією 70-ті роковини смерті Т. Шевченка. Підготовку і технічне переведення свята взяв на себе комітет на чолі з проф. Хлюром. Програма свята був глибоко продуманий, пильно підготований та успішно виконаний ученицями та учителями гімназії. На день свята було замовлено українській скульпторці гіпсового погруддя Шевченка; це погруддя, удекороване відповідно прапорами і квітами на час академії, надавало імпозантності і справляло гарне враження. Розпочалося свято вступною промовою директора гімназії проф. Кобизького та співом «Заповіту», дальший програм складався з двох рефератів про Т. Шевченка відчитаних ученицями гімназії Т. Темешковою та А. Чернявською в українській та чеській мовах, кількох українських народніх пісень, виконаних гімназіальною струнною оркестрою, соловий, дуетовий та хорівий спів та декламації творів Шевченка; закінчилося свято музичною одноактівкою «Вечерниці».

Найцікавішим і найорігінальнішим відділом програму були рецитації Шевченкових творів у мовах слов'янських і не слов'янських; відчитано твори поета у мовах білоруській, болгарській, польській, російській, українській, чеській, а з неслов'янських мов — англійській, німецькій, французькій та есперанській. Такою широкою декламаційною репродукцією творів нашого великого поета і пророка, гімназія в очах своїх і чужинців - гостей уміло і вдало вшанувала пам'ять Т. Шевченка не лише, як місцевого співця; а яко великого генія всього слов'янства та поета світозنانого імені. Декламаціями управляв п. М. Калинець, співами й оркестрою — д-р А. Яковенко, режисував «Вечерниці» п. М. Мілен-

ко. Із саодиноких виконавців найбільше визначилися учениці панна З. Хлюрівна (спів, декламація), М. Підмалівська (спів, декл.), Корнічуківна (декл.) А. Чернявська (декл.), М. Яцківна (декл.), учень О. Зозуля (декл.).

В Німеччині.

— В Українськiм Науковiм Інститутi в Берліні 27 травня с. р. відбувся доклад д-ра Кучабського на українській мові на тему: «Зовнішнє політичне становище з'єднаних українських армій в «Чотирьох-кутнику Смерти» в липні-серпні 1919 року», а 29 травня с. р. так само на укр. мові проф. Д. Дорошенка на тему «Втрачена сила; з тяжких часів українського національного життя на прикінці XIX віку» (пам'яті Т. Зінківського).

В Югославії

— «З порожець за Дунаєм». Українське Художнє-Драматичне Т-во, про заснування якого ми в свій час повідомляли уже читачів, упорядкувало 9 травня с.р. свою першу виставу—оперету Артемовського «Запорожець за Дунаєм». Для того, щоби виступити й «Запорожцем» перед столічними глядачами, треба було мати і сміливість, і потрібні засоби у розумінню сили і коштів. Т-во зуміло перебороти всі перепони, і упорядники та виконавці дістали заслужені подяки, як від глядачів у самі салі, так і від тутешньої сербської та російської преси. Ми не маємо на увазі зупинятися тут на хибах, котрі, розуміється, були тут, як і взагалі в усіх виставах бувають вони, коли праця відбувається в ненормальних умовах емігрантського життя. Ми хочемо принципово зауважити кількома словами про той шлях, на який ступили керівники Т-ва уже з самого початку своєї праці. Річ у тому, що ця справді успішна, одна з найліпших українських вистав у Білгороді відбулася при майже виключній участі сторонніх найнятих сил, а не

членів Художис - Драматичного Т-ва. Така стесема праці має свої добрі сторони, але має ще більше поганих і ми щиро висловлюємо наш сумнів чи це врешті не приведе Т-во в дуже критичне становище.

— О н о в і с т к а . О. Колтоновський, покидаючи Сербію, прохає всіх своїх кореспондентів стриматися з надісланням листів до подання нової адреси.

Бібліографія.

— «З а д е р ж а в н і с т ь». Збірник ч. 2. Видання Українського Воєнно - Історичного Товариства. Варшава.

Наша збройна боротьба, повна героїчних чинів, цілих частин, окремих осіб, блискучих бойових операцій, як рівнож помилок, хиб, до цього часу немає закінченої історії.

Військові архиви в більшості розгублено, багато учасників боротьби загинуло, розпорошено і вже зараз для відновлення того чи иншого епізоду, тої чи иншої події, тяжко знайти документів, живих свідків.

Нам бракувало організації, що слідувала б за цим питанням, як рівнож бракувало відповідного друкованого органу, де можна було б уміщати історичний матеріял у вигляді документів, спогадів та инше.

В хаотичному стані перебуває справа збереження і розшуку архивного матеріялу, що безперечно впливало й на те, що до сього часу ми не маємо детально обробленої історії Української Армії.

Отже що хибу взялось виправити Українське Воєнно - Історичне Товариство, під проводом б. професора воєнних наук в Академії Генерального Штабу в Петербурзі, генерал-полковника Миколи Юнакова.

Укр. В.-Історич. Т-во вивчає, опрацьовує та видає друком матеріяли, дотичні до Історії Війська Українського з часів визвольних змагань останньої доби та з часів минулих.

Т-во також дбає про охорону та

впорядкування пам'ятників лицарям Українського Війська, що життя своє положили за волю та державність України. Т-во вже випустило в минулому році ч. I збірника «За державність». Зараз вийшло ч. 2 цього збірника, в якому вміщено багато цікавого та цінного з історичного боку матеріялу.

Наприклад, ми, сучасники, багато чули про «Зімовий Похід» від учасників його, навіть читали спогади де-кого з них, але не мали до сього часу точного освітлення цієї історичної події з визвольної боротьби. В ч. 2 збірника ми маємо з уст самого Командарма ген. Омеляновича Павлика детальне, точне оповідання про цей похід.

З захопленням читаш історію Зімового Походу, повну трагізму, небезпеки, що свідчить про щирю любовь учасників його до рідного краю, до рідного народу. Одною з могутніх частин Української Армії був корпус Січових Стрільців, що відіграв велику роль в боротьбі у 18 та 19 роках. Начальник штабу цього корпусу генштабу ген.-хор. М. Безручко оповідає про бої СС в 19 році.

Ген. Пузицький пише про бої Сірої дивізії під Коростенем. О. Шпилінський подає цікаві міркування про необхідність підтримання пресмности історичних традицій української збройної сили. Він подає матеріял про історичне походження українських полків (з часів гетьманів), про збереження назви цих полків та традицій де-яких полків російської армії (Стародубський Глухівський Київський, Ізюмський, Ахтирський, Харьківський, Чугуєвський та Білгородський кінні полки та инш.) та висловлює свою думку що-до відбування історичного ресстру полків в Українській Армії.

Підп. Ященко в статті «Що то було» оповідає про бойовий епізод з життя окремої інженерної сотні Січових Стрільців.

На наш погляд, не торкаючись змісту його оповідання, такі статті по стилю, манері та способу

писання не підходять для збірника.

Далі вміщено: С. Шрамченко — «Піднесення українського прапора в Чорноморській Флоті». М. Янчевський — «Спогади». Микола Байко — «4 жовтня 1919 р.». М. Стечишин — «Щипіорнський військовий цвинтарь». П. Сулятицький — «Генерал Врангелъ. Записки ч. 2. Белое дело». Г. Лазаревський — «Гетьманщина».

Збірник (216 сторінок) має багато схем, фотографій, чепурно виданий робить добре враження. Ціна 8 зол. польських — 1 дол. амер. — 25 франків.

Українське громадянство мусить читати збірник «За Державність», передплачувати, особливо необхідно мати його в громадських бібліотеках, бо збірник має велике значіння в справі національного виховання.

Громадянство мусить за всяку ціну матеріально підтримати цей

збірник, бо від цього залежить даліше його існування.

Особам, що могли б взяти на себе патріотичний обов'язок по продажі та розповсюдженню збірника як у Франції, так і інших країнах слід повідомити секретаря Військового Т-ва М. Ковальського по адресі: 42, rue Denfert-Rochereau. Paris 5.

Набувати збірник можно:

1. Через редакцію журналу «Тризуб».
2. Через Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі.
3. Безпосереднє в редакції збірника: ген. Змієнко. Подвалс 16 м.15. Варшава.

Українське Воєнно - Історичне Товариство прохає укр. вояків збирати і пересилати для нього історичні документи, описи боїв, плани, схеми воєнних подій, маюнки, фотографії частин та командирів и т. инше.

Чернявський.

Зміст

— Париж, неділя, 7 червня 1931 року — ст. 1. — П'ятиліття смерти Пана Головного Отамана С. Петлюри в Парижі — ст. 2. — І. Р. Виставка в Бібліотеці ім. С. Петлюри — ст. 6. — І. Г о л о в н я . 8-ий з'їзд Союзу українських Емігрантських Організацій у Франції — ст. 7. — В. К о р м а н . Відкриття Українського Відділу в Королівськiм Військовiм Музею в Брюсселю — ст. 10. — С. С к р и п к а . Свято 2-ої Волинської Стрільцької дивізії — ст. 11. — Українська справа в Женеві — ст. 14. — З преси — ст. 15. — З широкого світу — ст. 19. — З діяльності Уряду УНР — ст. 21. — Х р о н і к а : З Великої України — ст. 22. — З життя укр. еміграції: у Франції — ст. 25. — У Польщі — ст. 26. — В Чехії — ст. 29. — В Німеччині — ст. 29. — В Югославії — ст. 29. — Бібліографія — ст. 30.

Вийшла нова книжка:

ЕВГЕН МАЛАНЮК

ЗЕМЛЯ Й ЗАЛІЗО

Третя книга віршів.

Художнє видання з артистичною кольоровою обгорткою роботи

В. Дядинюка.

Набувати: в редакції «Тризуба».

Ціна 10 франків (без пересилки).

Правнича Канцелярія

(існує від 23 років) київського адвоката

Григорія Левінського

28. Avenue de l'Opéra. Paris (2e), métro: Opéra, тел. Richelieu 97-05.

Приймає від 10-12 год. рано і від 2-6 дня. У неділю від 10-12 год.

Полагоджує справи карні й цивільні у Франції, в Польщі і в других країнах. — Шлюбні формальності. — Прохання. — Уповноваження. — Узаконення документів. — Розводи. — Спадщинні справи. — Зміна підданства. — Нотаріальні акти. — Поради листовні і особисті. — Переклади.

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ ТЕОДОР САВУЛА У ВІДНІ

має на складі усі українські книжки, листівки, кирни, мапи і укр. товариські значки. На бажання висилає свій великий ілюстрований каталог. Адресуйте:

Ukrainische Buchhandlung Theodor Sawula, Wien I. Riemerg. 2
Autriche.

Передплачуйте одинокий український журнал .

К І Н О

присвячений справам кіно-продукції, фото, радіо і театрові.

«К і н о» виходить два рази в місяць об'єму від 12-16 сторін з гарною трибарвною обгорткою. Передплата річно 1.50 ам. дол. Річні передплатники одержать даром всі числа з 1930 року.

Адреса Видавництва «К і н о» — Львів, вул. Бляхарська, ч. 8.

Редакція і адміністрація: 42, rue Denfert-Rochereau, Paris (V)
Tél. Danton 30-03.

Для переказів у Франції: «Le Trident», c/èque postal 898.50, Paris.

дагує — Комітет.

Адміністратор : Іл. Косенко

Le Gérant : M-me Perdrizet.